

Семинар „Рецепция на античността в модерната българска поезия”

АНКЕТА

(въпроси към български писатели, третиращи антични мотиви)

Пламен Анто

В какви моменти се обръщате към античната тематика и има ли конкретни поводи за този творчески интерес?

Що се отнася до поетическите ми занимания, по-скоро не бих ги свързал в някаква специална близост с античната тематика. Античната тематика е по-важна при заниманията ми с философия и митология. В поезията си – а напоследък все повече – вървя в обратна посока: все по-близо до природата, все по-далече от културата. Някога, в студентските си години, повече “ползвах” антична образност; но то беше част от поетиката на късните 80 изобщо. От доста време съм убеден, че добрата поезия е проста, а не натежала от културна образност.

А иначе, по принцип (що се отнася до втората част на въпроса) как може да има конкретен повод за нещо, което е фундаментална сфера на културата. Това е нашето ДНК. То е във всяка частица от всичко, което правим и мислим, независимо дали го съзнаваме или не.

И точно в този по-общ смисъл ще отговоря оттук насетне на останалите въпроси.

Кои са античните теми и/или образи, които ви привличат и с какво?

Винаги особено ме е привличал митът за Едип. Със своята универсална философска мощ. С безднения си трагизъм. А като човек, който отблизо се занимава с митология и история на религията – «античните теми» са ми особено интересни и с начина, по който преобразуват (заедно с християнството) архаични митологични представи и сюжети, за да ги превърнат в базисен пласт на нашата цивилизация.

Имате ли определена целева група, към която адресирате творбите си, и как се вписва в подобно адресиране античната тематика? Очаквате ли, че читатели, които нямат знания за античността, биха разбрали

творбите, в които тя присъства, и как виждате отговора на съвременния читател на античната сюжетика?

Позволете първо да се подразня от израза «целева група». Не споделям подобно свръхбюрократизиране на езика. Подхожда на чиновници, не на хуманитаристи. А отговорът ми е – не. Никога не пиша за каквато и да е «целева група», особено пък поезия. Пиша егоистично, само за себе си; аз съм си целевата група. Цялата.

Самият въпрос не търпи еднозначен отговор, доколкото има различни типове поезия, както и различни равнища на читателска нагласа. Естествено, че културно обременената поезия на високия модернизъм например няма как да не се цели в една по-ерудирана аудитория; на по-долни етажи тя просто няма как да бъде разбрана пълноценно. Съвременният читател е също разнородно и разноредово понятие. Но все пак – който изобщо посяга да чете поезия днес, той вече по презумпция е достатъчно интелигентен, за да се справи с античната културна семиотика.

Вашата творческа работна практика включва ли запознаване с антични ресурси?

Би било абсурдно.

Ако да, то какви са пътищата, по които достигате до античните първообрази (текстове на оригиналните езици, преводи, коментари, чуждо творчество, рецепиращо античната тематика, критическа класическа и/или литературна рецепция, изкуства)?

Ако, според уговорката, излезем конкретно от сферата на поезията – главно чрез коментари, чрез философски есета, преводни и родни.

Но това е един напълно условен и неточен отговор. Коректният отговор би бил: едновременно през всички канали. Не бих могъл да изключа който и да е от посочените във въпроса начини. Все пак ние обитаваме една комплексна културна среда, която ни въздейства и ни формира именно така – комплексно и тотално.

Как се отнасяте към творчеството на чуждестранни или български поети, които по някакъв начин преработват античните текстове? Някой от тях оказал ли е по-специално влияние върху вас?

Отнасям се напълно положително. Неотдавна например бях жури на ежегодните бургаски награди за поезия. И дадох първа награда на един поет с ясноизявен и траен интерес тъкмо към античната образност – Иван Ненков.

Влияел ми е Елиът, разбира се. Но в определен етап и съвсем закратко; по-точно – в една само поема... или цикъл, не знам точно.

А иначе, извън поезията, не се уморявам да гледам «Едип цар» на Пазолини. Велик филм!

***Какви други теми (различни от античните) ви занимават като творец?
Какво е мястото на античните мотиви в цялостния ви творчески поглед
и възприемане на света, как се свързват античното и модерното,
античното и българското или античното и личното?***

Мисля, че вече стана ясно – като поет нямам никакъв специален афинитет с античното. Съжалявам.

А един изчерпателен отговор на въпроса изобщо предполага написването на цяло есе.

Как вие лично възприемате античните текстове – като извор на творческо вдъхновение, като извор на универсални и непреходни ценности, които постоянно биват претворявани от традицията, като инструмент за една общочовешка (европейска) свързаност и съхранение на обща културна памет, като модели за разбиране на света, които са валидни и днес?

Като всичко изброено.